

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יז כסלו תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 4:02 תל-אביב: 4:16 חיפה: 4:05 מוצאי שבת: ירושלים: 5:18 תל-אביב: 5:19 חיפה: 5:17 ר"ת: 5:54

פרשת וישלח

עיצה מן הזקנים

המציית לעצת הזקנים אינו נכשל...

האחים ויטנברג מחוגי החסידים ועשירי העיר דווינסק, פנו פעם אל הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל (בעל האור שמח) לשאול ממנו עצה. הם תכננו לפתוח בנק בעיר ריגה, אולם הם חששו שמא הם לא יצליחו ויפסידו את כספם.

נענה להם רבי מאיר שמחה ואמר: "לדעתי אתם יכולים לפתוח את העסק ללא היסוס, ואם אני מייעץ לכם לא תפסידו". ואכן השנים שמעו לעצתו, פתחו את הבנק ונתעשרו מאד. והיו אסירי תודה לרבי מאיר שמחה על עצתו הטובה.

בדומה לזה, אחד מעשירי העיר ניהל מו"מ עם חברות גדולות ליצור ערדליים כדי להיות המשווק שלהם. החברות הציעו לו שהם יקחו כערבות, בנין גדול בן שלוש קומות שבמרכז העיר שהיה ברשותו.

הוא בא לקבל את עצתו של רבי מאיר שמחה. והוא ענה לו: "עצתי שלא תעשה את העסק הזה, חוששני שמא לא תוכל לעמוד בהתייבותך והבנין יעבור לרשותם".

אותו עשיר, משום-מה, לא שמע לעצתו, והעסק לא הצליח. ובסופו של דבר מכרו החברות את הבנין הגדול שלו במכירה פומבית, ולו נשאר רק סכום זעיר כדי לקנות בית קטן.

הוא עצמו סיפר לידידיו עד כמה הוא מצטער שלא שמע לעצתו של רבי מאיר שמחה.

מתוך מאמר לזכרו

"תשמע לעצתי... ולא תפסיד"

פעם באו שני אנשים לדין תורה בפני הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. שניהם שכנים, והנה אחד מהם בנה והרחיב את דירתו ונכנס לתוך תחומו של חברו. יעץ לו רבי בן ציון לתובע: מדין תורה יתכן בהחלט שהצדק איתך, אך בכל זאת שמע לעצתי ותוותר לנתבע... ולא תפסיד!

השכן התובע לא היסס ומיד קיבל את עצתו של רבי בן ציון וויתר לנתבע, שכן אותו תובע היה ירא שמים וחזק באמונת חכמים. והנה לא עבר זמן מרובה ואותו שכן פולש, נכנס לדוחק כספי, ונאלץ למכור את החלק שהרחיב... והקונה לא היה אחר מאשר אותו שכן שויתר על התביעה!

מתוך מאמר לדמותו

ליטול עצה מזקני הדור – חכמי התורה קודם כל פעולה חשובה וגורלית! נלמד מהפסוק: ויקחו שני בני יעקב" (פרק לד-כה)

וּכְתַב רַש"י (מהמד"ר): "בניו היו ואעפ"כ נהגו עצמן שמעון ולוי כשאר אנשים שאינם בניו. שלא נטלו עצה ממנו". עכ"ל. ומסתבר שהיה עליהם ליטול עצה מיעקב לא רק מחמת שהוא אביהם, אלא גם מצד היותו זקן שקנה חכמה, כדברי חז"ל (במד"ר שמות-ג): לעולם זקנים מעמידין את ישראל. אימתי ישראל עומדין? כשיש להם זקנים שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל". ואמרו חז"ל (קידושין לב): אין זקן אלא מי שקנה חכמה.

בשיחה שנשא הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל לפני תלמידי הישיבה, על החפץ חיים, שלושה חודשים אחרי הסתלקותו, אמר את הדברים הבאים:

"נתקיים בו, בחפץ חיים, מאמר התנא: "ונהנין ממנו עצה ותושיה". מקורביו ידעו שהתחמק כל ימיו מלהשיא עצות, אבל אם אירע שיעץ משהו, מוכרחים היו לציית לדבריו. מי שלא ציית הפסיד! עצתו היתה עצה מבוססת. עצותיו התקיימו גם על פי דרך הטבע. עצתו של חכם. וכן כתוב: "יראת ה' ראשית חכמה" דהיינו שבלא יראה בכלל, אין חכמה.

"מהי הזיקה בין יראת שמים לחכמה? כי הנה השכל האנושי, אף שצולל ביותר, יש לו גבול וקץ. ואילו רק לשכל הינוק מדעת תורה אין סוף, מפני שהתורה עצמה היא אינסופית, ואי אפשר לכוון לדעת תורה אלא כשזוכים לסייעתא דשמיא. אבל מי שחסרה לו יראת שמים, אינו זוכה בסייעתא דשמיא והוא נתפס לנגיעות, שכלו מתעקם עד שלעולם אינו מכוון לדעת תורה.

"זוהי גדלותו של החפץ חיים, שהיה נקי מנגיעות וליבו כולו לשמים תמיד, עד שנהפך שכלו לשכל התורה ממש, שכל אלוקי, ועצת ה' היא תקום".

להרחיק הבנים והתלמידים מחברים רעים העלולים להשפיע עליהם לרעה!

נלמד מהפסוק: "הצילני נא מיד אחי מיד עשיו" (פרק לב-יב)

מבאר הגאון רבי יוסף דב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל (בספרו בית הלוי) כי יעקב אבינו התיירא משני הדברים: גם מפני שפיכות דמים – אם ילחם נגדו, וגם מפני התקרבות יתירה של עשו – אם יכרות עמו ברית שלום. ומכיון ש"גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" ביקש קודם כל: "הצילני נא מיד אחי" – מפני אהוותו של זה. ורק אחר כך "מיד עשו". שכן הפחד שצריך להיות מ"עשו" הוא בראש ובראשונה כאשר הוא "אחי" – כשיש עמו קשרי ידידות ואחוה, וככל שיותר נרחק מאהוותו של עשו ונקיים "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי", כן תקטן הסכנה ממנו...

כאשר השלים הסבא קדישא הגה"צ רבי שלמה אליעזר אלפנדר זצ"ל לערוך תשובתו בענין האתרוגים המורכבים, התבטא בזה הלשון: על אתרוג מורכב עוד יכול אני ללמד זכות, ובלית ברירה המברך עליו אינו מפסיד, אבל על "חינוך מורכב" לילדים שאינו על טהרת הקודש, ואור עם חושך משמשים בו בעירוביה, על זה אין למצוא שום זכות! חינוך כשר לצאצאים היא מצוה דאורייתא, ונוהגת בכל מקום, וכל המשנה כלשהו ופוגם בטהרת החינוך, מתחייב בפשותם!

עם זאת, השתדל הגר"א אלפנדר להתרחק מריב ומדון עם אנשים שפגיעתן רעה. בשולי אחת מאגרותיו כתב: "אף שכתבתי שצריך להתרחק מפושעי ישראל והעברניים, אמנם ודאי שאין ליראי ה' לילך לבית הכנסת שיש שם אנשים כאלו ולהתקוטט עמם, שזאת היא עצת יצר הרע לעשות בבלולים בלי תועלת... וצריך להתבונן היטב בחכמה ודעת שלא להכשל בדבר הזה".

עד כמה חמורה ההתחברות עם הרשעים, מביא כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ – רבי חיים מאיר הגר זצ"ל ראייה מפסוקי התורה, וכך כתב בספרו (אמרי חיים – פרשת בשלח):

התחברות עם הרשעים רעה ומסוכנת מאד... אברהם אבינו עמוד החסד, נתן לחם ומזון לכל הנבראים, אך למלאכים שנדמו לו כערבים אמר: "ואקחה פת לחם וסעדו לבכם", בתנאי ש"אחר תעבורו" – שמיד לאחר האכילה תלכו לדרכיכם. איני רוצה חברותא עמכם. וכן ללוט אמר אברהם: "הפרד נא מעלי", וכשנפל בשבי המלכים, רדף אברהם אחריהם והציל את לוט מידיהם, אך לא לקחו לביתו אלא שלחו לסדום.

זאת אומרת – מסיים האדמו"ר – אף כי אמנם צריך להציל מסכנה גם את פורקי עול תורה ומצוות, אבל אח"כ חלילה להתחבר עמם. צריך להיות טובים אל כל אחד אך לא עם כל אחד!

באגרת למקורבו (הובא בספר **שביבי אור**) כתב הגאון רבי **צבי פסח פרוק** זצ"ל כדברים האלו: "מאד מאוד נחוץ שמירה וזהירות גדולה שלא להיות נגרר אחרי בני הנוער המתרחקים מגבול תורתנו הקדושה, ועיניהם חשכו ולא יוכלו להתבונן במאור תורה"ק, אשר רק היא ממלאת אורה ושמחה בלב האדם הזוכה להחיות את נפשו".

ובאגרת אחרת כתב: "שמעתי כי נמצאים בין בני הישיבה שנתרחקו מתורה ויראת ה'. עשה בחכמתך שלא תפגש עמם בשום דבר כי זו סכנה. הרחק מהם ומכיוצא בהם, ורק אלה שהם בטוחים באין ספק שהם בעלי תורה ובעלי יראה עמם תדבק ותתחבר".

פעם התבטא הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל על הטענה ששמעו, שיש להתיר התחברות לרשעים, כדי שלא יעשו יותר גרוע... אמר על כך הגרי"ז: על כגון זה כבר אמרו חז"ל בגמרא (שבת ד.): וכי אומרים לו לאדם חטא כדי שיזכה חברך?... אין אנו צריכים לתקן את הרשעים, ולדאוג להקב"ה כביכול ולתורה בדרך פסולה. חובתינו בעיקר לדאוג לטוהר מחנינו, ולהתרחק ככל היותר מפורקי עול.

"מה רב כוחם של מילים ספורות"...

סיפר הגאון רבי ברוך בער לייבוניץ זצ"ל, כי בהיותו כבן שמונה בא מגיד מסויים לעיר מגוריו, ואותו מגיד היה מחונן בכושר דיבור מופלא. כל בני העיר התאספו לבית המדרש לשמוע את דרשתו. וגם הוא, רבי ברוך בער, בתוכם.

אך מכיון שכולם באו, ובית המדרש היה צר מהכיל את כולם, לא הצליח רבי ברוך בער להכנס פנימה ונותר בחוץ ולא היה יכול לשמוע היטב את דברי המגיד.

ואולם ממעט המילים שבכל זאת הצליח לשמוע, הבין רבי ברוך בער שהמגיד הלז הוא אפיקרוס ומיד ברח משם, והעיד שאותם המילים ששמע נחרטו כל כך עמוק בלבו עד שכל ימיו עמל לעקור אותם מקירבו...

הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפוגל זצ"ל שסיפר את המעשה, הוסיף כי רואים מזה מה כוחם של מילים ספורות בלבד הנשמעים מפי אדם רשע, שיחרטו בלבו, וכמה יגיעה עצומה צריך כדי למחוק את רשומם...

קובץ שיחות – פרשת משפטים

"עצם האויר גורם הפסד"...

כאשר המשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, אחרי שהגיע בנדודיו עם ישיבת מיר לארה"ב, עלה לארץ ישראל, שאל הגאון רבי שמואל רזובסקי זצ"ל את המשגיח: "למדניו רבינו, איך זה שבכל הנדודים במצבים הכי קשים, לא עזבתם לרגע את הישיבה, ואילו בנסיונות של אמריקה קמתם ועזבתם?"

את תשובתו של המשגיח הביא רבי שמואל בשיחה שנשא בישיבה: "שמעתי ממרן המשגיח, כשבא לארץ הקודש מאמריקה, שם שהה תקופה קצרה לאחר דוד הנדודים הקשה והארוכה בחורבן ובגלות בפולין ובשנחאי, שבה נשא על כתפיו בגבורת נפש נשגבה ונפלאה את כל בני הישיבה הקדושה דמיר. ואמר אז שהרגיש שאמריקה גורמת לו הפסד רוחני. ואף שלא היתה לו בפועל שום שייכות לאמריקה, שהרי לא יצא מוד' אמות של הלכה כלל.

"והסביר הדבר במשל, כשמונה בבית על השולחן בקבוק של יי"ש, לא ישתכר ממנו אלא רק השותה אותו בלבד, אבל במפעל תעשייה של יי"ש, גם הנמצא שם, אף שאינו שותה, משתכר. שעצם הריח החריף של היי"ש לבדו גורם לשכרות. גם באמריקה עצם האויר גורם הפסד וירידה".

זכרון שמואל – רח"י

"הקהה את שיניו"...

נשאל רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: מדוע נאמר בהגדה ש"פ שיש להקהות את שיניו של הרשע. מדוע לא להסביר לו יפה, שדרכו שגויה, ובכך להשיבו למוטב? השיב על כך הרב שך במעשה שהיה:

"בעיר אחת היתה חנות בבעלות יהודית שמכרה בשר טריפה רח"ל. בא בעליה של החנות אל הרב וביקש הכשר... תמה הרב: "כיצד אוכל לתת הכשר והרי החנות מוכרת נבלות וטריפות"? השיב לו הבעלים: "כוונתי לזה גופא – שיעניק הרב אישור שאנו מוכרים בחנות זו נבלות וטריפות והחנות טריפה לחלוטין!" נתרצה הרב ומסר לו את האישור כתוב וחתום.

לקח הלה את האישור, מיסגרו ותלאו על הקיר מאחורי הדלפק, לנוכח דלת הכניסה. ראו הכל מכתב ממוסגר בו שם הרב, חתימתו וחתימתו, ונהרו לקנות בחנות, רח"ל. איש לא טרח לקרוא באותיות הקטנות...

"כיוצא בזה" – הפטיר הרב שך – "ברגע בו טורח האב להשיב לשאלות הבן הרשע ולסבר אוזנו, מקבל הרשע "הכשר" לבוא בקהל, ושאר הבנים עלולים לקבלו לחיקם ולהיות מושפעים ממנו. לפיכך חייב האב להבהיר שאינו בר-שיח כלל ועיקר!"

קנין תורה

לשמוח בחלקו שחננו הבורא ולא להתאוות ליותר מהנצרך לו!

נלמד מהפסוק: "כי חנני אלוקים ובי יש לי כל" (פרק לג-יא)
 ומפרש הכלי יקר: כי דרך הצדיקים אפילו שיש מעט בידם, מסתפקים בו ושמחים בחלקם, ונראה כאילו יש להם כל, אבל עשו אמר "יש לי רב", כי הרשעים אעפ"י שיש להם כל כסף וזהב שבעולם, מכל מקום נראה להם שעדיין הם חסרים. ואמנם, יש להם רב אבל לא כל צרכם, כי "יש בידו מנה רוצה מאתניים"...

שנינו באבות (פרק ד-א): "איזהו עשיר השמח בחלקו" שנאמר (תהלים קכח) "גיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך". מבאר המדרש שמואל: שהוא שמח בחלקו הצריך לו בהכרח, ולא יבקש מותרות, רק יגע וטרח כדי אכלו בלבד. שבלעדו לא יכול להתקיים. ואז "אשרך" - בעוה"ז ו"טוב לך" - לעוה"ב.

וסיפר הגה"צ רבי בן ציון ברוך זצ"ל בזכרונותיו מהחפץ חיים (בספר הגיוני מוסר - ח"ג) כיצד באחת האסיפות הוכיח החפץ חיים את הצבור על רכישת ה"מותרות" וכה אמר:

"אברך מתחתן והולך לקנות רהיטים לביתו, ומבקש תריסר כסאות. למה לך תריסר? מספיק כסא אחד בשבילך, כסא בשביל אשתך, וכסא בשביל אורח! הרי הקב"ה בעצמו, כביכול, אין לו אפילו כסא אחד ככתוב "כי יד על כס י-ה" - אין ה' שלם ואין הכסא שלם עד שימחה שמו של עמלק, ואילו אתה מבקש תריסר כסאות!?"

והיה אומר הח"ח (הובא ב"דוגמא מדרכי אבני"): כמה יקרים הם ימי החיים, א"א להאריכם בכל סגולי תבל, ואף מלך היותר גדול אין בכוחו ועושרו להאריך חייו אפילו לשעה חדא, אמנם מוכרחים אנו לבטל כמה זמנים למחיינתנו, אבל כמה נואלים בני אדם שמבלים כל ימיהם באסיפת הון ולא במותם יקחום. ורבי שמעון בן לקיש כשהניח במותו קבא דמוריקא קרא על נפשו "ועזבו לאחרים חילם", והיינו שאיבד לריק את זמנו על דבר זה שהיה שלא לצורך.

נשאל הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: היות ובזמננו ישנם בני ישיבות הרואים את חבריהם מקבלים דירה לנישואיהם ומתאווים גם הם לקבל דירה, שאז, לטענתם, יוכלו ללמוד תורה בהרחבת הדעת, האם ראוי "לדרוש" זאת מההורים, ובמיוחד כאשר ההורים עצמם חיים בדוחק?

והשיב: לדרוש ברור שאסור. ובודאי כל אחד צריך להסתפק במועט ההכרחי, ולהשתדל לקחת על עצמו כמה שיכול יותר, ובלבד שלא ישעבד את ההורים ליטול על עצמו עול הוצאותיו. אלא שהבעיה היום אינה מתחילה דוקא מן הבחורים. שכן הרבה פעמים ההורים רוצים לסדר את בניהם ובנותיהם על צד הרחבות, ונוטלים על עצמם עול שאינם יכולים לעמוד בו.

"היכן משקיע אדם את ראשו?"

סח תלמיד החפץ חיים: "זכורני שאחת מבני משפחתו של החפץ חיים התאכסנה עם בניה בקייטנה. ונסע אליהם ראש משפחתם לראות בשלום אשתו ובניו ולשהות עמם זמן-מה, וביתם נשאר בלי שומר. הלך החפץ חיים ללון שם בלילה להיות הוא השומר, ואותי לקח להיות עמו".

"כשנכנסו אל הבית, רוח עושר קדמתנו. מנורה גדולה על השולחן. הופץ אור. החפץ חיים הביט סביבו ונדהם למראה עיניו, מתבונן כמי שרואה כל זאת בפעם הראשונה.

"כשראה את סוגי הנעלים השונים והיוקרתיים, הפר את שתיקתו ואמר לי: "האדם משקיע ראשו בנעליו. ברגליו. במקום להשקיעו בתורה"...

מאיר עיני ישראל

ריהוט המתאים לאורחים...

רהיטי ביתו של הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל שהיה ידוע כמכניס אורחים, היו פשוטים ודלים ממש כאחד העניים. פעם ביקשה ממנו רעייתו שיחליף לכל הפחות את הספה בסלון, שכן היא קרועה ובלויה במיוחד. אך הרב הרמן לא הסכים.

באותם ימים התאכסן בביתו הגאון **רבי ברוך בער לייבוניץ זצ"ל.** ניגשה האשה לרבי ברוך בער וביקשה ממנו לשכנע את בעלה לקנות ספה חדשה... ניסה רבי ברוך בער לשכנע את הרב הרמן, אך הלה הסביר כי "אם תהיה לי ספה יפה, לא יהיה נוח לאורחים... אני רוצה שהאורחים ירגישו כמו בבית, ולא יהססו לשבת על הספה".

פנה רבי ברוך בער לבעלת הבית ואמר: "חושבני שבעלך צודק! הנה בידי הוי עובדא: נפלתי ברחוב ונתלכלתי מהבוץ. חשבתי לרגע: איך אכנס לביתכם, השתדלתי לנקות עצמי אך עדיין חששתי... והנה נזכרתי בספה שלכם... אמרתי לעצמי: בטוח לא תקפידו עלי... הרי אין לכם רהיטים וכסאות שצריך להשגיח לא לטנפם... בעלך צודק".

בית ומנוחה

סבלנות וארך אפיים

לנהוג בסבלנות ובנחת עם הזולת ולא בכעס ובהקפדה!

נלמד מהפסוק: "וזהחריש יעקב עד בואם" (פרק לד-ה)

וכתב הרלב"ג ללמוד מכאן, שראוי לאדם להתאזר בסבלנות ולא ימהר לכעוס על מה שעשו נגדו, אלא להמתין בישוב הדעת, כמו שמצינו אצל יעקב שהחריש עד בואם של בניו מן השדה, כדי שיתניעצו יחדיו מה לעשות.

גם כאשר נתקל אדם באנשים שמכעיסים אותו, עליו לשלוט בכעסו ולבחון כל מקרה לגופו, עד כמה להזעיק פניו. וכפי שכתב המאירי (על גמרא תענית ד.): תלמיד חכם, אעפ"י שתורתו מכעיסתו בשעה שרואה מעשים מכוערים של בני אדם, ראוי לו למעט בכעסו כמה שאפשר לו, וללמדם בנחת, כדי שיערבו דבריו על שומעיהם ויקבלו דבריו, וכדי שלא לגרום בעצמו שום נזק, שנאמר (קהלית יא-ג) "הסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך".

ואמרו בגמרא (קידושין מא.) "רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו!" ופירש רש"י: "כחש בשרו, לא נשתכר כלום". על כך התבטא הגאון **רבי נתן צבי פינקל - הסבא מסלבדקא זצ"ל:** "הרגזן מכה את עצמו, בשביל העוולה שעשה זולתו..."

ובספר חסידים (קמה) כתב **רבי יהודה החסיד ז"ל:** "הכעס רע מאוד, ועל כן צריך להתרחק ממנו עד הקצה האחרון. וילמד כל אדם לעצמו כל שעה ושעה שלא יכעס כלל, ואפילו על דבר שראוי לכעוס עליו..."

"בוודאי הכעס

מוזיק"...

על אף ריבוי הקהל בבית מדרשו של **כ"ק האדמו"ר מגור - רבי ישראל אלטר זצ"ל,** היו כולם נסקרין על ידו בסקירה אחת.

פעם הבחין הרבי, באדם קשיש בתוך הקהל שסימני רוגזה על פניו. כנראה גרם לו מישחו מהמתפללים שיבוא לכלל כעס ותרעומת. ניגש אליו הרבי והעיר לו בלחשיה: "כעס קשה לרוח הקודש, ומי שאינו במדריגת רוח הקודש, בוודאי הכעס מוזיק לו עוד יותר..."

פאר ישראל

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

ג'ינג'י! / הרב נפתלי וינברג

הסיפור הבא עוסק בילד שחבריו פגעו בו בכינוי הלא מחמיא:

עֵשׂוֹ!

וכל זאת למה? משום שנולד ג'ינג'י.

בעצם הסיפור הסתיים. אך לפני שנכתיר אותו בתואר "הסיפור הקצר ביותר" נציין שהסיפור ממשיך עד עצם היום הזה: היום הוא כבר אדם מבוגר - אך מסתבר שהכאב ההוא בנפש עדיין לא נעלם כלא היה.

כאשר פנה אלינו לא הייתה כוונתו עבור עצמו, אלא עבור "חברי המועדון" הקטנים אשר ילדים - כדרכם של ילדים - משמיעים באוזניהם את הכינוי עֵשׂוֹ!

נניח תחילה הצידה את עצם ההתנהגות הלא ראויה - הוא מבקש - אך מדובר בטעותו בשיבוש מעיקרא:

מדוע!:

"משום שֵׁעֵשׂוֹ לא היה ג'ינג'י!" הוא טוען באוזנו בלהט ומבקש שנפרסם זאת.

אז למה לפחות רובנו חושבים שֵׁעֵשׂוֹ כן היה ג'ינג'י? מיודענו חקר את הנושא והגיע למסקנה הבאה: בלידת עֵשׂוֹ (בראשית כה, כה) מציין הפסוק כלפי שני נתונים א) "אֲדָמוֹנִי" ב) "כָּלוּ פְּאֲדָרֵת שְׁעָרֵי". המשמעות של "אֲדָמוֹנִי" איננה שהשיער שלו היה בצבע ג'ינג'י, אלא שהעור שלו היה אדמוני - בדומה לצבע של האינדיאנים. אלא שמחמת טעות בפסוק הנכון יש קוראים ברצף "אֲדָמוֹנִי כָּלוּ פְּאֲדָרֵת שְׁעָרֵי" (ולא מפסקים לאחר המילה הראשונה) - ובכך מעניקים פירוש לא נכון למילים.

כאמור, מדובר בצבע עור ולכן מובא שהמתינו מלמול את עֵשׂוֹ עד "שיבלע דמו", וכאן ברור שהכוונה לעור ולא לשיער.

שמעתי - הוא מוסיף נתון מעניין, שגם היה למישהו אינטרס מובהק להחדיר את הטעות הזו. ה"משיח שקר" של הנוצרים היה ג'ינג'י, וממילא היה לנוצרים עניין ליצור דימויים בינו לדוד מלך ישראל, שורש מלכות משיח. לפיכך הם טרחו להטעות שכביכול גם דוד המלך היה כזה ולהחדיר ש"אֲדָמוֹנִי" משמעו בעל שיער אדום.

* * *

ישנם טועים בטעות נוספת, לפיה כוונת הגמרא במסכת שבת (דף קנ"ו) שמי שנולד במזל מאדים יהיה שופך דמים, הכוונה לבעלי שיער אדום. והרי שם ברור שמדובר בשעת לידה הקשורה במזלות.

"בילדותי היה לי שער כזה" הוא משחזר "והילדים - כדרך ילדים - הקניטוני בהשמעת הכינוי עֵשׂוֹ, עֵשׂוֹ. כבר אז יצאתי לחפש מנין להם שלֵעֵשׂוֹ היה שיער אדום? ולא הצלחתי למצוא מפרש שאומר כך... פניתי לכמה מלמדים מומחים שמדקדקים בהטעמת ומשמעות הפסוקים, וענו פה אחד שממשמעות הכתוב פשוט שלא נודע צבע שערות ראשו של עֵשׂוֹ"

"מאז ועד היום אני ממתין לגלות את המפרש אחרת... אשמח לשמוע על כך!"

אז מדוע פניתי אליכם?

משתי סיבות. ראשית בתור מכון 'אהבת אמת' כדאי להודיע דרככם את האמת, ולחשוף משבשתא שחדרה אלינו בפירוש הפסוק החל מגיל הזאטוטות. שנית, אולי באמצעות הפרסום יוסר ה"כתם" מיהודים רבים ולא יוסיפו לענותם כבראשונה באמור אליהם כל היום 'עֵשׂוֹ! 'עֵשׂוֹ! - -

אני כבר לא ילד, אבל אי אפשר לתאר את הצער שנגרם לילדים מהשמעת הכינוי הזה. אז גם אם זה היה אמיתי זה לא היה יפה - אבל "הסיפור הזה" הרי כלל לא מתחיל!...

* * *

לסיום נוסיף שהדבר נכון במקרה זה לא רק כלפי ילדים, כי אם גם בגיל מבוגר לא ראוי לחלק כינויים שמתבססים על צבע שיער. סיפר הגה"ח רבי שמאי גינצבורג זצ"ל (מובא ב'הגאון החסיד'): כדי להבדיל בין שני אנשים אשר להם שם אחד זה ר' מוטל וזה ר' מוטל עשו כולם סימן; ר' מוטל האחד אשר זקנו שחור קראוהו 'דער שווארצער מאטל' ואילו את מוטל השני בעל הזקן הג'ינג'י כינו 'דער געלער מאטל'. כששמע זאת הרבי בעל 'אמרי אמת' זצ"ל הגיב בחומרה ואמר שאסור לקרוא לאנשים בכינויי שם על אף שאין בכך גנאי!

* * *

באמת, דברי ה"אמרי אמת" נאמרו על דברי התוס' במסכת מגילה דף כז: במאמר ששאלו תלמידיו את רבי זכאי: במה הארכת ימים? אמר להם: בין היתר, ולא כניתי שם לחברי אומרים על כך התוס' דאפילו אם הכינוי אינו של גנאי, אבל המכנה שם רע לחברו אין לו חלק לעולם הבא.

ונראה להבהיר דברי התוס', שמו של האדם זהו המהות הפנימית שלו וטמונים בשמו כוחות הנפש שמאפשרים לו להגיע ליכולות המקסימליות שלו וכל אחד שמגיע אחרי 120 שנה לעולם האמת שואלים אותו האם מלאת את השם שלך עד הסוף, כלומר לפי כוחות של כל אות בנפרד וגם המשמעות הכללית של שמו.

ולכן, חשוב מאוד לקרוא לכל אחד על פי שמו המלא שהקריאה הזאת מעוררת את הכוחות של אותיות שמו וזה נותן כעין 'זריקת זירוז' לאדם לממש את עצמו. וממילא מי שמשתמש בשם כינוי יתכן לראות את זה כעין 'גזילה' מהאדם שה'זירוז' הזה מגיע לו לפי שמו המלא. לדוגמא: אם אתה קורא לאדם ששמו שמעון 'שמעי' אותיות ה-ו וה-ן לא מקבלים מה שמגיע להם וכן 'יענקל' במקום 'יעקב', 'תולי' במקום נפתלי וכדומה, אתה מונע מהאדם את הזירוז החיובי לנפשו.

מי שמקפיד על השם המלא. אפשר לראות זאת כעין נתינת 'חיים' לחברו, יקבל מידה כנגד מידה.

לכן מקפידים המקובלים לכתחילה לא לתת שתי שמות לאדם משום שבד"כ מתעצלים להשתמש בשתי השמות.

כתבתי הערה זאת בתקוה שהקוראים יפנימו את הענין וכך יהיה שיפור לנקודה חיובית זו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il